

Apstiprinu

Liepājas Valsts tehnikums

Direktors

(A.Ruperts)

2023.gada 2.janvāris

DDI – 66 – 2023

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA VIESMĪLIM

Izstrādāta pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 14.pantu un MK 10.08.2010 noteikumiem Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”

1. Vispārīgās prasības

- 1.1. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta medicīniskā veselības pārbaude pirms stāšanās darbā, ievadinstruktāža, sākotnējā instruktāža darba vietā un drošu darba veikšanas paņēmieni apmācība.*
* Nosacījumi par vecumu, medicīnisko pārbaudi nav attiecināmi uz izglītojamiem mācību procesā.
- 1.2. Vienu reizi 12 mēnešos strādājošiem jāiziet atkārtota instruktāža. Personas, kas nav instruētas un apmācītas, patstāvīgi darbu veikt nedrīkst. Ja strādājošie neievēro darba aizsardzības noteikumus, viņiem jāiziet atkārtota instruktāža.
- 1.3. Neuzsākt darbu un ziņot tiešajam darba vadītājam, uzticības personām un darba aizsardzības speciālistam, ja:
  - 1.3.1. darba apstākļi, elektroiekārtas rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai;
  - 1.3.2. darbarīki un inventāri ir bojāti;
  - 1.3.3. nav veikta apmācība par jauno darba aprīkojumu;
  - 1.3.4. nav iepazīstināts ar ķīmisko vielu un maisījumu datu drošības lapām;
  - 1.3.5. nav izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi;
  - 1.3.6. pamana dzirksteļošanu, dūmus vai liesmu, deguma smaku, slēdžu uzkaršanu;
  - 1.3.7. ir nepietiekams darba vietas apgaismojums;
  - 1.3.8. ir slikta pašsajūta, nogurums.
- 1.4. Aizliegts uzsākt darbu alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotoksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē.
- 1.5. Prasības uguns un sprādziendrošībai:
  - 1.5.1. darba vietā aizliegts rīkoties ar atklātu liesmu un smēķēt;
  - 1.5.2. atpūtas telpā aizliegts uzglabāt ķīmiskās vielas, tās glabāt netīro veļu telpā – skapī;
  - 1.5.3. aizliegts izmantot ķīmiskās vielas atklātu liesmu (piemēram, degoša sveces) tuvumā.
- 1.6. Elektrodrošības prasības:
  - 1.6.1. elektroiekārtu ekspluatēt saskaņā ar lietošanas instrukciju;
  - 1.6.2. elektroiekārtas pieslēgšanu un atslēgšanu no elektropadeves veikt ar sausām rokām;
  - 1.6.3. aizliegts veikt elektroiekārtu remontu;
  - 1.6.4. ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes.
- 1.7. Viesmīlim iespējami šādi darba vides riska faktori:
  - 1.7.1. palielināts gaisa kustības ātrums jeb caurvējš, ja telpās ir atvērti logi un durvis – iespējamās saaukstēšanās slimības;
  - 1.7.2. mitras grīdas, kāpnes – paslīdēšanas, pakrišanas iespēja;
  - 1.7.3. iespējama traumēšanās nepietiekama apgaismojuma vai neuzmanības rezultātā, saskaroties ar mēbelēm, priekšmetiem;
  - 1.7.4. iespējama trauma inventāra krišanas vai apgāšanās gadījumā, ja pārvietošanās ceļš ir slīps vai stāvs vai uz tā ir nelīdzenumi vai līmeņa atšķirības – piemēram, sliekšnis vai grīdas paaugstinājumu atšķirības;
  - 1.7.5. iespējama elektrotrauma, pieskaroties strāvu vadošām daļām, kas atrodas zem sprieguma;
  - 1.7.6. fiziska piepūle, veicot pārnēsājot traukus, pilnas paplātes;
  - 1.7.7. iespējamas mugurkaula traumas, ceļot smagus priekšmetus (galda veļas

- maisus, traukus, ēdienus), ja netiek ievēroti smagumu celšanas ergonomiskie principi;
- 1.7.8. piespiedu darba pozas – klājot galdus – roku, muguras un plecu daļas muskuļu sasprindzinājums;
  - 1.7.9. iespējams sagriezties, sadurties ar dažādiem asiem priekšmetiem (piemēram, saplīsušu trauku lauskām, galda piederumiem);
  - 1.7.10. psihoemocionālie riska faktori – vakara vai agrās rīta stundās – psiholoģiskais diskomforts.
- 1.8. Viesmīlim ievērot un izmantot šādus kolektīvos aizsardzības līdzekļus:
- 1.8.1. darba un atpūtas laiku;
  - 1.8.2. vispārējo ventilāciju;
  - 1.8.3. vispārējo un vietējo apgaismojumu;
  - 1.8.4. vingrinājumus ķermenim un acīm;
  - 1.8.5. drošības zīmes (piemēram, „Uzmanību, slidens!”, „Pirmās palīdzības aptieciņa”, „Bīstami, elektrība”);
  - 1.8.6. darba vietas kārtību un tīrību.
- 1.9. Viesmīlim lietot šādus darba devēja piešķirtos individuālos aizsardzības līdzekļus:
- 1.9.1. darba apģērbu (priekšauti, svārki, bikses, blūzes);
  - 1.9.2. darba apavus ar neslīdošām zolēm;
  - 1.9.3. kokvilnas cimdus;
- 1.10. Ievērot restorāna, bāra un virtuves iekārtu lietošanas un to uzturēšanu darba kārtībā.
- 1.11. Ievērot viesu apkalpošanas secību.
- 1.12. Personas, kuras pārkāpušas šīs instrukcijas prasības, atkarībā no kaitējuma rakstura un sekām var tikt sauktas pie disciplinārās, civiltiesiskās vai kriminālatbildības.

2. Individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi

- 2.1. darba apģērbs (priekšauts, svārki, bikses, blūze, kreklis);
- 2.2. darba apavi ar slēgtu purngalu un neslīdošu zoli;
- 2.3. kokvilnas cimdi;
- 2.4. gumijas cimdi.

3. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

- 3.1. Uzvilkt darba apģērbu.
- 3.2. Pārbaudīt, vai darba apģērba kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, ja ir, tad tos izņemt un nolikt tiem paredzētajās vietās.
- 3.3. Aizliegts valkāt netīru vai saplēstu darba apģērbu, kā arī tādu, kam noplīsušas pogas.
- 3.4. Aizliegts darba apģērbu saspraust ar adatām vai citiem asiem priekšmetiem.
- 3.5. Pārlicināties, vai ir nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi, un pārbaudīt to tehnisko stāvokli. **Nelietot** bojātus individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 3.6. Pārbaudīt, vai instrumenti un palīgierīces ir darba kārtībā, bez bojājumiem:
  - 3.6.1. pārlicināties un spēt pielietot restorāna iekārtas atbilstoši to funkcijām un ekspluatācijas noteikumiem un spēja orientēties virtuves iekārtu darbības pamatprincipiem;

3.6.2.pārbaudīt darbam nepieciešamo inventāru;

4. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

- 4.1. Sagatavot darba vietu un darbam nepieciešamo aprīkojumu un galda klāšanai nepieciešamos traukus un galda veļu.
- 4.2. Ievērot pārtikas un personīgās higiēnas noteikumus darba procesā.
- 4.3. Lietot darba vietas prasībām atbilstošu darba apģērbu un aksesuārus.
- 4.4. Netraucēt citus darbiniekus.
- 4.5. Darīt tikai to darbu, kurš ir uzdots un ietilpst pienākumos.
- 4.6. Pārtraukumos veikt vingrinājumus atslodzei un noguruma profilaksei.
- 4.7. Ar slapjām rokām neaiztikt elektrotīklam pieslēgtas elektroietaisies un neieslēgt apgaismojumu.
- 4.8. Darba laikā radušos netīrumus un atkritumus (saplēsti trauki, glāzes) savākt, lietojot darba cimds, liekšķēri, birstes un lupatas.
- 4.9. Pirms celt un pārvietot smagumu pārliecināties, vai to var pacelt un panest un vai netiek pārsniegtas ieteicamās normas:
  - 4.9.1.vīriešiem – vairāk par 50 kg;
  - 4.9.2.sievietēm – vairāk par 25 kg;
  - 4.9.3.jauniešiem no 16 līdz 18 gadiem – vairāk par 10 kg;
  - 4.9.4.jaunietēm no 16 līdz 18 gadiem – vairāk par 4 kg;
  - 4.9.5.jauniešiem no 15 līdz 16 gadiem – vairāk par 4 kg;
  - 4.9.6.jaunietēm no 15 līdz 16 gadiem – vairāk par 2 kg.
- 4.10. Smaguma pārvietošanu ar rokām veikt tad, ja to nav iespējams izdarīt ar palīgierīču palīdzību.
- 4.11. Nesot vai vedot smagumus, pārvietošanas laikā būt ļoti piesardzīgam, neskriet.
- 4.12. Pārvietot smagumus drīkst tikai tad, ja pārvietojamais smagums neaizsedz pārvietošanās ceļa redzamību.
- 4.13. Pārliecināties, vai nav slidens un vai ceļā nav šķēršļu.
- 4.14. Lūgt citu nodarbināto palīdzību, ja smaguma svars ir pārāk liels vai ja celšanas laikā ir jāieņem neērta poza.
- 4.15. Smagumu celt nevis noliecoties, bet pietupjoties.

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

- 5.1. Izslēgt elektroiekārtas un atvienot no elektrotīkla.
- 5.2. Sakārtot darba vietu.
- 5.3. Novākt visus nevajadzīgos materiālus no galdiem, darba virsmām.
- 5.4. Novilkt un sakārtot individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 5.5. Aizvērt logus.
- 5.6. Izslēgt ventilāciju, apgaismojumu un aizslēgt durvis.

6. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 6.1. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu un ziņot tiešajam darbu vadītājam, veikt pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad izsaukt ugunsdzēsēju brigādi, zvanot uz tālruņa numuru 112, nosaucot ugunsgrēka vietas adresi, objektā esošo cilvēku skaitu un savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.
- 6.2. Rodoties bīstamībai, kas var izraisīt nelaiemes gadījumu, darbu nekavējoties

pārtraukt un brīdināt citus tuvumā strādājošos.

6.3. Nelaiemes gadījumā cietušajam nekavējoties sniegt pirmo palīdzību vai izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 112, uzrādot nelaiemes gadījuma vietas precīzu adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu.

6.4. Par darba laikā notikušo nelaiemes gadījumu nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam un darba aizsardzības speciālistam.

6.5. Avārijas vai nelaiemes gadījuma notikuma vietu saglabāt neskartu. To izmainīt drīkst tikai gadījumā, ja tas saistīts ar palīdzības sniegšanu vai traucēta transporta kustība.

6.6. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā atslēgt strāvas avotu, cietušo atbrīvot no strāvas iedarbības. Ja cietušā pulss nav sataustāms, veikt mākslīgo elpināšanu, izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 112 vai 113.

6.7. Ja ir saduršanās ar asiem priekšmetiem, kas iespējams ir inficēta, nepieciešams veikt šādus pasākumus:

6.7.1. veicināt asiņošanu no brūces (spiest asinis no brūces);

6.7.2. 3–5 minūtes mazgāt brūci zem tekoša ūdens un ar ziepēm;

6.7.3. dezinficēt brūci ar 70% spirta šķīdumu vai citu dezinfekcijas

līdzekli;

6.7.4. uzlikt sterilu pārsēju;

6.7.5. ziņot tiešajam darba vadītājam;

6.7.6. konsultēties Latvijas Infektoloģijas centrā.

7. Darbinieka atbildība par instrukcijas noteikumu pārkāpumiem

Par instrukcijas prasību neizpildīšanu, darba disciplīnas pārkāpumiem, materiālo vērtību izsaimniekošanu, atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām, kas radušās pārkāpuma rezultātā pēc pastāvošās likumdošanas vainīgajai personai piemērojama paredzētā disciplinārā, materiālā vai kriminālā atbildība.

Personas, kuras pārkāpušas darba drošības noteikumus atkarībā no kaitējuma raksturu un sekām var tikt sauktas pie disciplinārās, materiālas vai kriminālās atbildības.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālrunis – 112
Neatliekamās medicīniskās palīdzības tālrunis – 113

KOPIJA PAREIZA
Profesionālās izglītības kompetences centra
Liepājas Valsts tehnikuma sekretāre
[Paraksts]
Liepājā, 2010. g. 12. 11. oktobris